

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας (Καραβιδόπουλος Ἰωάννης Καθηγητῆς Πανεπιστημίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῶν περικοπῶν τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου ποὺ ἀναγινώσκει ἡ Ἐκκλησία μας στὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου εἶναι ὅτι παρουσιάζουν μερικὰ οὐσιαστικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἰησοῦ: Εἶναι ὁ «Κύριος καὶ Θεὸς» (Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ), ὁ Λόγος ποὺ δίνει ζωὴ στοὺς πονεμένους (Κυριακὴ τοῦ παραλύτου), ἡ πηγὴ ποὺ ἀναβλύζει νερὸ ζωῆς αἰώνιας (Κυριακὴ Σαμαρείτιδας), τὸ φῶς τοῦ κόσμου (Κυριακὴ τοῦ τυφλοῦ).

Πολλές φορές τις ωραίες και ύψηλές διδασκαλίες του ο Ίησοῦς τις ἀπηύθυνε σὲ ἀπλοὺς ἀνθρώπους πού δὲν εἶχαν κανένα ἐξωτερικὸ χαρακτηριστικὸ ἀγιότητας ἢ θρησκευτικῆς ὑπεροχῆς. Δὲν ἀπέφευγε μάλιστα νὰ συνομιλεῖ καὶ μὲ γυναῖκες, ὅπως ἡ περίπτωση τῆς σημερινῆς περικοπῆς, πράγμα τὸ ὁποῖο ἐντυπωσίασε τοὺς μαθητές, διότι εἶναι μία πράξη πού δὲν θὰ τὴν ἔκανε κανένας ἀξιοπρεπῆς δάσκαλος τῆς ἐποχῆς, δεδομένου ὅτι δὲν θεωροῦνταν οἱ γυναῖκες ἰσάξια πρὸς τὸν ἄνδρα πρόσωπα καὶ ἱκανὰ νὰ ἀκούσουν μία διδασκαλία. Ἐν τούτοις ὁ Ίησοῦς, ἀποκαλύπτοντας καὶ σαρκώνοντας στὸ πρόσωπό του τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, βλέπει ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὡς πλάσματα τοῦ Θεοῦ, στὰ ὁποῖα θέλει νὰ διδάξει ποιὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ κυρίως τὰ ὁποῖα θέλει νὰ λυτρώσει ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἡ διήγηση τοῦ εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη 4, 5-42 μᾶς παρουσιάζει τὸν Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος διερχόταν μὲ τοὺς μαθητὲς ἀπὸ τὴ Σαμάρεια, νὰ συζητᾷ στὴ Συχάρ, στὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, μὲ μία Σαμαρείτιδα γυναῖκα καὶ μάλιστα μὲ γυναῖκα, ἡ ὁποία, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ συζήτηση, δὲν ὑπῆρξε πολὺ ἐνάρετη καὶ σεμνὴ στὴ ζωὴ της. Σ'

αὐτὴν τὴ γυναῖκα, μετὰ ἀπὸ μία «τεχνικὴ παρανοήσεων» ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ εὐαγγελιστὴς γιὰ νὰ διατυπώσῃ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ «ζῶντος ὕδατος» ποὺ δὲν στερεῦει ποτέ, περὶ τῆς «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρείας τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς μεσσιανικῆς του ιδιότητος. Ἀπὸ τὴ σημαντικὴ αὐτὴ συζήτηση τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴ Σαμαρείτιδα θὰ σταματήσουμε σ' ἓνα σημεῖο, στὴ σημαντικὴ φράση ἢ ὁποῖα ἀποκαλύπτει τί εἶναι ὁ Θεός: «Εἶναι ὅμως κοντὰ ὁ καιρὸς, ἦρθε κίβλας, ποὺ ὅσοι πραγματικὰ λατρεύουν, θὰ λατρέψουν τὸν Πατέρα μετὰ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, ποὺ ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν – γιὰτί ἔτσι τοὺς θέλει ὁ Πατέρας αὐτοὺς ποὺ τὸν λατρεύουν. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα. Κι αὐτοὶ ποὺ τὸν λατρεύουν πρέπει νὰ τὸν λατρεύουν μετὰ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, ποὺ φανερῶνει τὴν ἀλήθειαν».

Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ προφέρει ὁ Χριστὸς σὰν ἀπάντησιν στὸ ἐρώτημα τῆς Σαμαρείτιδας, ποῦ εἶναι πιὸ σωστὸ νὰ λατρεύεται ὁ Θεός, στὸ Νὰ τῆς Ἱερουσαλήμ ὅπως πίστευαν οἱ Ἰουδαῖοι ἢ στὸ ὅρος Γαριζεῖν ὅπως ἤθελαν οἱ Σαμαρεῖτες. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν αὐτὴ μετατίθεται τὸ θέμα ἀπὸ τὸν τόπον στὸν τρόπο τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τρόπο φανερῶνει στοὺς ἀνθρώπους ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἶναι χαρακτηριστικὲς οἱ λέξεις «πνεῦμα» καὶ «ἀλήθεια» ποὺ δεσπόζουν στὴν ἀπάντησιν. Σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ὁ Ἰησοῦς ἐνώνει πιὸ στενὰ τοὺς δύο αὐτοὺς ὅρους λέγοντας: «τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας θὰ σᾶς ὀδηγήσῃ σὲ ὅλη τὴν ἀλήθειαν» (16, 13).

Πρόκειται γιὰ τὴν πιὸ ὑψηλὴν διατύπωσιν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τοῦ τρόπου λατρείας του, τὴν ὁποῖα δὲν συλλαμβάνει κανεὶς θεωρητικὰ ἀλλὰ ζῶντας μέσα στὴν ἀλήθειαν καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ποὺ εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Πρόκειται σὲ τελευταία ἀνάλυσιν γιὰ δῶρον τοῦ Θεοῦ ποὺ προσφέρεται διὰ τοῦ Χριστοῦ στὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι κατάκτησιν τῆς νοητικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι τὸ βέβαιον συμπέρασμα μίας σειρᾶς συλλογισμῶν ἀλλ' ἢ μείζων πρότασιν τους. Εἶναι, μετὰ ἄλλα λόγια, ἀποκάλυψιν Θεοῦ, εἶναι τὸ σαρκωμένο πρόσωπον τοῦ Λόγου ποὺ διακηρύττει ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Συνεπῶς ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι μία ἰδέαν, ἀλλὰ ἓνα πρόσωπον, μία ζωὴ, ποὺ θυσιάζεται γιὰ νὰ προσφέρει ἀκόμη περισσότερην ζωὴν στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ διακήρυξιν ὅτι «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν τὸν Θεόν» πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίζει πάντοτε καὶ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ τρόπος ποὺ λατρεύουμε τὸν Θεὸν δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει καμιά σχέσιν μετὰ τὴν ψεύτικην ἱκανοποίησιν τῆς συνειδήσεώς μας, μετὰ τὴν ἐπιφανειακὴν τήρησιν τοῦ γράμματος, μετὰ τὸν ποσοτικὸν ὑπολογισμὸν τῶν πράξεών μας, μετὰ τὴν ὠφελιμιστικὴν σκέψιν τῆς ἀμοιβῆς. Ἐπίσης, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει σχέσιν μετὰ τὴν τυποποίησιν τῆς στάσεώς μας πρὸς τὸν Θεὸν μέσα σὲ καθιερωμένους

καὶ ξηρὲς λέξεις ἢ ἐκφράσεις ποὺ δὲν ζοῦμε τὸ περιεχόμενό τους. Τὸ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» σημαίνει ζωὴ ἐν Χριστῷ καὶ ζωὴ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι – μὲ ἄλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχὴ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μιᾶς Ἐκκλησίας βέβαια ποὺ ἀποτελεῖ ζωντανὸ σῶμα Χριστοῦ καὶ ὄχι ὄργανισμὸ νεκροῦ γράμματος ἢ σύνολο ξηρῶν τύπων.

Τὸ μήνυμα τῆς περικοπῆς, ἰδιαίτερα τῆς φράσεως τοῦ Ἰησοῦ ποὺ μᾶς ἀπασχόλησε περισσότερο, εἶναι ἓνα μήνυμα ἀπαγκιστρώσεως ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ νεκροῦ θρησκευτικοῦ τύπου στὸ ὁποῖο κινδυνεύει κανεὶς νὰ ἐγκλωβισθεῖ, ὅταν ξεχνᾷ τὸ «πνεῦμα τῆς ἀληθείας» καὶ θέλει νὰ ἱκανοποιήσῃ συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα τὸ δικό του πνεῦμα ποὺ μπορεῖ νὰ βρίσκεται σὲ δρόμο πλανεμένο.

Πηγή: agiazoni.gr